

'Elke molen heeft zijn eigen verhaal'

MEIMAAND IS MOLENMAAND. BIJ TJEERD SPIJKSMA UIT BURDAARD STAAT ELKE DAG ECHTER IN HET TEKEN VAN MOLENS. SINDS 1998 IS HIJ GESPECIALISEERD IN HET SCHILDEREN VAN DE VAAK EEUWENOUDE BOUWWERKEN. MET EEN TRACTOR, EEN AGGREGAAT EN ENKELE HOOGWERKERS GAAT HIJ DE BOER OP. HET HELE JAAR DOOR NEEMT DEZE SCHILDER MOLENS IN DE VIER NOORDELIJKE PROVINCIES ONDER HANDEN.

TEKST: PAULA WESTRA FOTO'S: ROBERT POSTHUMUS

Wie vroeger tegen Tjeerd Spijksma had gezegd dat hij molenschilder zou worden, had hij waarschijnlijk voor gek verklaard. Hij werkte al jaren in loondienst bij een schildersbedrijf en nam met name woningen van particulieren onder handen. In 1998 kwamen de molens toevallig op zijn pad. Koren-, pel- en houtzaagmolen 'De Zwaluw' in zijn woonplaats Burdaard moest nodig opgeknapt worden. De voorzitter van stichting De Zwaluw leek het een mooi klusje voor Spijksma. 'Ik heb me er eerst goed in verdiept, onder andere door veel boeken te lezen. Ik wilde goed beslagen ten ijs komen. Ik wilde weten waar ieder moertje en schroefje zat. Vervolgens ben ik er volledig voor gegaan. Na deze klus, klopten meerdere molenaars en stichtingen bij hem aan. 'Voor zover bekend ben ik de enige molenschilder, sowieso in de vier noordelijke provincies. Er zijn er natuurlijk meer die zoiets kunnen doen, maar ik heb me er echt in gespecialiseerd. Via mond-tot-mond-reclame weten de mensen je dan wel te vinden.'

Enorme uitdaging

Het werken bij de baas kon hij niet langer combineren. In 2000 besloot hij dan ook zijn eigen onderneming te starten, Spijksma Schilderwerken. Het bedrijf richt zich op het schilde-

ren van woningen binnen en buiten, maar de hoofdmoot zijn de molens. 'We wilden een unieke speler op deze markt zijn. Daarnaast vind ik het een enorme uitdaging om deze eeuwenoude bouwwerken op te knappen. Zeg maar gerust dat ik inmiddels echt een tik van de molen heb gehad.'

Omdat een molen meestal op moeilijk bereikbare plekken staat, bijvoorbeeld in een weiland, moet er vaak een tractor aan te pas komen. 'Als het heeft geregend, kan het hele weiland onder water staan. Daar kom je niet zo makkelijk doorheen met een nor-

male auto. Daar zijn we door schade en schande achter gekomen,' zegt de schilder lachend. Een aggregaat zorgt voor de stroomvoorziening ter plaatse en enkele hoogwerkers omringen de hele molen. 'Met een ladder bereik je de hoogste toppen niet. Dat mag van de Arbo-wet ook niet. Veel te gevaarlijk. Als je bedenkt hoe ze vroeger met gevaar voor eigen leven van die hoge gebouwen in elkaar zetten, dan heb ik daar veel respect voor.'

Geen vetpot

Het schilderen van molens is volgens Spijksma niet te vergelijken met het schilderen van woningen. 'De constructie is bijvoorbeeld al heel anders. En daar komt nog eens bij dat geen enkele molen hetzelfde is opgebouwd. Elke molen heeft zijn eigen verhaal.' Vooraf wordt een grondige inspectie uitgevoerd. 'Ik wil eerst weten wat er allemaal moet gebeuren. Aan de hand daarvan maak ik een begroting.' In samenwerking met de bedrijven Veveo en Oudgenoeg Coatings wordt een technisch rapport ontwikkeld. 'Soms duurt het wel drie jaar voordat daadwerkelijk met de

restauratie kan worden begonnen. 'Het kost flink wat geld om het op te knappen. De eigenaren, vrijwel altijd molenstichtingen, kunnen die bedragen vaak niet ineens betalen. Doorgaans zijn ze afhankelijk van giften van donateurs en bezoekers. Sinds een aantal jaren investeert de regering dan wel in het behoud van de molens, maar dat is geen vetpot.' Vaak wordt ook in gedeelten gewerkt. 'Dan pakken we het ene jaar een bepaald stuk aan en gaan we het volgende jaar verder,' vertelt de schilder.

Emotionele waarde
Afhankelijk van de situatie, duurt het schilderen van een molen zo'n zes tot zeven weken. Spijksma voert het werk meestal met twee van zijn werknemers uit. Het werk kan het hele jaar doorgaan, ook in de wintermaanden. 'Als het slecht weer is, demonteren we delen van de molen. Die nemen we dan mee naar onze werkplaats, zodat we deze binnen kunnen schilderen.' Het werkt bij de molen die in de steigers staat is geen alledaags beeld. Mensen vragen gere-

geld aan me wat ik aan het doen ben. Ze zijn allemaal erg enthousiast. Ze vinden het mooi dat de blikvanger van het dorp opgeknapt wordt. Vaak heeft het voor de inwoners toch emotionele waarde.'

Poldermolens, korenmolens; Spijksma neemt alle soorten onder handen. Hij heeft er enorm veel plezier in. 'Het is een avontuurlijke job. Als ik aan het werk ben, is het net alsof ik in the 'middle of nowhere' ben. Je beleeft de rust en de ruimte. Soms zie ik bijvoorbeeld een uil, een havik

of zelfs een buizerd en een vos. De dieren kijken eerst afwachtend naar je, maar als ze doorhebben dat je geen bedreiging voor ze bent, blijven ze rustig zitten. Dat is toch prachtig?' Wel is het een enorm druk bestaan. 'Ik werk zes dagen in de week en ik ben nooit voor negen uur 's avonds thuis. Ik ben altijd aan het werk. Maar ik heb het er graag voor over. Het is een uit de hand gelopen hobby.'

Onderduikers
Het werkgebied beslaat Fryslân,

Drenthe en Groningen. Inmiddels is hijzelf ook een halve molenaar geworden. 'Ik lees er in het weekend en vakanties veel boeken over. Je moet toch weten waar je over praat. Mijn schoonvader heeft me besmet met het molenaarsvirus.

Hij had een molenaarsdiploma. Er zitten zoveel verhalen achter deze bouwwerken. Neem De Bulle-molen bij Lekkum. Deze

schijnt naar de Beul van Leeuwarden genoemd te zijn. En De Olifant bij Burdaard wordt zo genoemd omdat het houten lichaam grijs is geschilderd. In deze poldermolens zaten in de oorlog mensen ondergedoken, omdat ze anders voor de Duitsers moesten werken. In de muren staan allemaal namen gegraveerd. Ik ontdekte toen ik daar bezig was de naam van mijn vader. Dat was een ontroerend moment.'

Zelfs tijdens vakanties laten de molens hem niet met rust. 'Als ik met mijn vrouw in de auto zit en ik zie er één, dan parkeer ik gerust de auto en stap ik eropaf. Ik vind het interessant om nieuwe ervaringen op te doen. Iedere dag leer ik weer nieuwe dingen.'

In het begin lag hij 's nachts wakker. 'Ik vroeg me af of ik de kettingen wel goed had vastgemaakt. Dan ging ik er ook gewoon

midden in de nacht naartoe. De wieken moesten natuurlijk niet op hol slaan als het zou waaien. Maar ik heb nog nooit meegemaakt dat ze niet vast zaten. Ik moest mezelf gewoon geruststellen. Nu controleer ik het gewoon extra vaak. Ik heb er in ieder geval geen nachtmerries van,' besluit hij lachend. •

'Zeg maar gerust dat ik echt een tik van de molen heb gehad'

*Myn beppe bliuwt it sizzen:
dit is it lekkerste Fryske
roggebrea foar myn kjizzen.
Al sûnt 1912!!!*

☎ 0513-551208

